

Державний методичний Центр навчальних закладів культури

ЗОШИТ

для контрольних робіт з предмету
«Українська та зарубіжна музичні літератури»

(основний курс навчання)

*Дидактичний матеріал для музичної школи,
музичного відділення початкового спеціалізованого
мистецького навчального закладу
(школи естетичного виховання)*

Вінниця
Нова Книга
2014

УДК 373.3:78
ББК 74.266.7
3-88

*Державний методичний Центр навчальних закладів культури
і мистецтв України (лист № 76-11 від 15.03.2011 р.)*

Автор-укладач:

Л. Л. Шамро — старший викладач вищої категорії музично-теоретичних предметів Шосткинської ДМШ № 2.

Рецензенти:

В. Я. Редя — доктор мистецтвознавства, доцент кафедри історії музики етносів України та музичної критики НМАУ ім. П. І. Чайковського.

О. Ю. Аксьонова — викладач відділу музичної літератури Сумського вищого училища мистецтв і культури ім. Д. Бортнянського.

Г. О. Приходько — старший викладач вищої категорії музично-теоретичних предметів Шосткинської ДМШ № 1.

Зошит для контрольних робіт з предмету «Українська та зарубіжна музичні літератури» (основний курс навчання) : дидактичний матеріал для музичної школи, музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання) / [автор-уклад. Л. Л. Шамро]. — Вінниця : Нова Книга, 2014. — 76 с.

ISBN 978-966-382-509-0

Основне завдання музичних шкіл та шкіл мистецтв — виховання у дітей і підлітків зацікавлення і любові до музики. Провідна роль у вирішенні цих завдань належить курсу музичної літератури. Слухання і вивчення музичних творів є одним із засобів музичного виховання, що сприяє єдності художнього й технічного розвитку учнів.

УДК 373.3:78
ББК 74.266.7

ISBN 978-966-382-509-0

© Шамро Л. Л., автор-уклад., 2014
© Нова Книга, 2014

Зміст

Вступ	5
Пояснювальна записка.....	8
Контрольні запитання за темами:	
«Бароко в західноєвропейській музиці»	10
«Творчість Й. С. Баха»	11
«Українська музика епохи бароко»	12
«Творчість Й. Гайдна».....	13
«Творчість В. А. Моцарта».....	15
«Творчість Л. Бетховена»	16
«Українська музика епохи класицизму. М. Березовський. А. Ведель».....	18
«Творчість Д. Бортнянського»	19
«Творчість Ф. Шуберта»	21
«Творчість Ф. Шопена».....	22
«Творчість М. Глінки»	23
«Творчість О. Даргомижського»	25
«Творчість П. Ніщинського та М. Вербицького».....	27
«Творчий портрет С. Гулака-Артемовського».....	28
«М. Калачевський. Українська симфонія»	30
«Творчість О. Бородіна»	31
«Творчість М. Мусоргського»	33
«Творчість М. Римського-Корсакова»	34
«Творчість П. Чайковського».....	36
«Творчість М. Лисенка».....	38
«Творчість К. Стеценка»	39
«Біографія та огляд творчості М. Леонтовича»	41
«Біографія та огляд творчості Я. Степового»	42
«Біографія та огляд творчості С. Людкевича»	43
«Біографія та огляд творчості В. Косенка».....	45
«Творчість Л. Ревуцького».....	46
«О. Скрябін. Творчий портрет».....	47

«С. Рахманінов. Творчий портрет»	49
«Музичний імпресіонізм»	50
«І. Стравінський. Творчий портрет»	51
«Творчість С. Прокоф'єва»	53
«Творчість Д. Шостаковича»	54
«Творчість Б. Лятошинського»	56
«Творчість В. Губаренка»	58
«Творчість М. Скорика»	59
«Л. Дичко. Творчий портрет»	60
«Є. Станкович. Творчий портрет»	62
«В. Сильвестров. Творчий портрет»	63

Додатки

Контрольні запитання за темами:

«Музика бароко та класицизму»	65
«Західноєвропейська музика епохи класицизму»	66
«Музика епохи класицизму та романтизму»	68
«Творчість російських композиторів ХІХ століття»	69
«Творчість російських композиторів ХІХ–ХХ століть»	71
Список літератури	73

Вступ

Музика має важливі переваги над іншими видами мистецтв у галузі відображення почуттів, настроїв, духовного життя людини. Опосередковано, через почуття і настрої, музика здатна відобразити багато явищ дійсності. Виховання у дітей і підлітків зацікавлення і любові до музики, розуміння класичного і сучасного музичного мистецтва, розвиток музичних здібностей учнів та їх професійна підготовка — основні завдання музичних шкіл та шкіл мистецтв. У вирішенні цих завдань провідна роль належить курсу музичної літератури. Естетичне, моральне і професійне виховання в курсі музичної літератури тісно пов'язані. Це робить її найбільш відповідальною, цілеспрямованою і найзначнішою дисципліною серед інших предметів музичної школи. Слухання і вивчення музичних творів є одним із засобів музичного виховання, що сприяє єдності художнього й технічного розвитку учнів.

Керівним документом для вивчення музичної літератури є Програма «Українська та зарубіжна музична література» для музичної школи, музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання), затверджена Державним методичним центром навчальних закладів культури і мистецтв України Міністерства культури України (Київ, 2008). У ній зокрема сказано: «На сучасному етапі курс музичної літератури у школах естетичного виховання набуває якості головного інтегративного предмета. Саме на уроках музичної літератури слухові та професійні виконавські навички учнів, здобуті ними теоретичні знання, естетичні та емоційні враження виступають чинниками формування цілісного уявлення про духовний розвиток людства та взаємозв'язок музичного мистецтва з іншими видами художньої діяльності людини. Таким чином, музична література як теоретичний предмет узагальнювального характеру сприяє становленню загальноестетичної культури учнів та

підвищує рівень фахової підготовки майбутніх професійних музикантів» (с. 8).

Для вирішення завдань музично-естетичного виховання курс музичної літератури ставить своєю конкретною практичною метою розвиток різнобічних музичних навичок учнів і, перш за все, вміння усвідомлено й емоційно слухати музику. У процесі вивчення музичних творів учні повинні набути навичок елементарного слухового розбору музичних творів. А це передбачає розуміння виразності окремих елементів музичної мови, сприйняття образного характеру творів, запам'ятовування найголовніших його тем, упізнавання на слух почутої музики. Окрім того, учні мають навчитися грамотно викладати свої думки і враження про музику, про її зміст, побудову і виражальні засоби.

Щоб досягти поставленої мети предмет «Українська та зарубіжна музичні літератури» повинен мати відповідне методичне забезпечення. На жаль, в Україні до цього часу не створено й не видано, за незначними винятками (і то з ініціативи окремих осіб, а не державних установ), ні нових підручників чи посібників, ні іншої методичної літератури, яка б відповідала потребам діючої Програми. Це створює значні труднощі для викладачів цього предмету та учнів, що його вивчають.

Як відомо, основною формою проведення занять з музичної літератури є урок. Поряд із викладенням нового матеріалу обов'язковими складовими уроку є опитування і слухання музики. Опитування, як правило, проводиться на кожному уроці. Форми опитування можуть бути різними. Це й контроль за виконанням домашніх завдань, закріплення матеріалу поточного уроку, заслуховування спостережень і роздумів учнів щодо прослуханих творів. Функція контрольних заходів полягає у перевірці та закріпленні учнями набутих знань та навичок.

Однією з форм проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, рекомендованих навчальною Програмою, є анкетування. Запропонований Ларисою Леонідівною Шамро, старшим викладачем вищої категорії музично-теоретичних предметів Шостинської ДМШ № 1 «Зошит для контрольних робіт з предмету «Українська та зарубіжна музичні літератури» (основний курс вивчення предмета)

є одним із небагатьох навчальних посібників з музичної літератури, який у край необхідний викладачам цього предмету.

Автор «Зошита» розробила сорок варіантів анкет із контрольними запитаннями до тем основного курсу Програми, що на її думку дозволить систематизувати отримані учнями знання, полегшить контроль перевірки фактологічних і понятійних знань учнів, а також вивільнить додатковий час на уроці, який можна буде використати на таке необхідне прослуховування музичних творів. Це, поза сумнівом, принесе користь учням у засвоєнні програмного матеріалу курсу музичної літератури.

Ярослав Бодак,
викладач-методист
Дрогобицького музичного училища ім. В. Барвінського,
член Національної спілки композиторів України

ЗОШИТ

для контрольних робіт з предмету
«Українська та зарубіжна музичні літератури»
(основний курс навчання)

*Дидактичний матеріал для музичної школи, музичного відділення
початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу
(школи естетичного виховання)*

Автор-укладач Шамро Лариса Леонідівна

Редактор *Є. Д. Колесник*
Технічний редактор *Ж. С. Швець*
Коректор *Л. Я. Шутова*
Комп'ютерна верстка: *Г. А. Пешков*

Підписано до друку 17.11.2013. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 4,48.
Тираж 300 пр. Зам. № 740.

ПП «Нова Книга»
21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432) 52-34-80, 52-34-82. Факс 52-34-81
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.novaknyha.com.ua